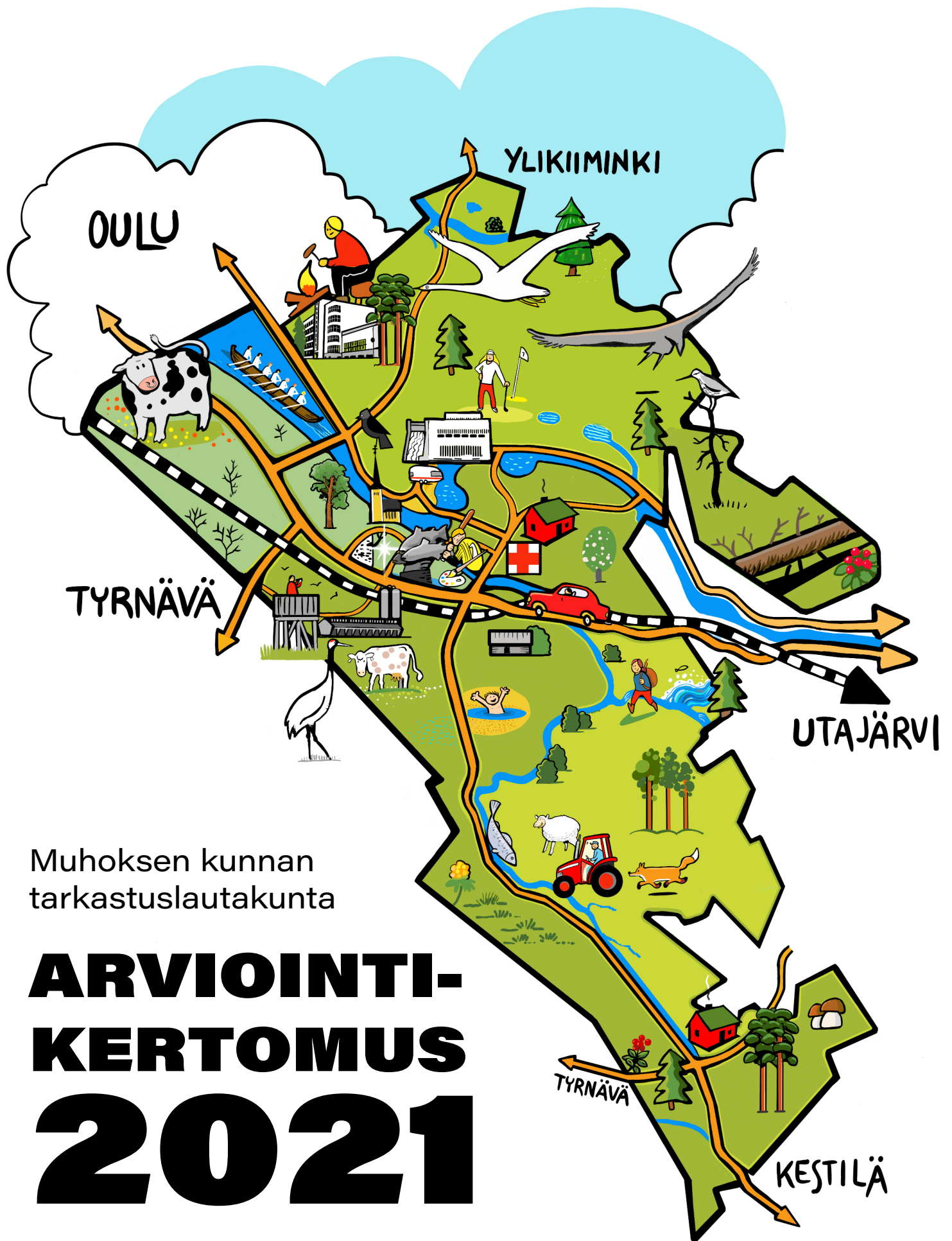

Muhoksen kunnan
tarkastuslautakunta

ARVIOINTI- KERTOMUS 2021

muhos®

Sisältö

1 LAUTAKUNNAN TERVEHDYS	3
2 TARKASTUSLAUTAKUNNAN TOIMINTA VUONNA 2021	4
3 KUNNAN JA KUNTAKONSERNIN VUODEN 2021 TOIMINNAN ARVIOINTI	5
3.1 Sosiaali- ja terveystoimen palvelut	9
3.2 Hyvinvointipalvelut	12
3.3 Tekniset palvelut	14
4 MUHOKSEN KUNNAN STRATEGIAN TOTEUTUMINEN	16
5 LAUTAKUNNAN HUOMIOT JA ESITYKSET	18
ALLEKIRJOITUKSET	19

Ulkoasu ja taitto: Muhoksen kunta / Anna Hoppo
Valokuvat: Sami Mustonen ja Vesa Ranta
Piirroksia: Esa Holopainen

Tarkastuslautakunta 1.6.2022,
Muhoksen kunnanvaltuusto 27.6.2022

1 LAUTAKUNNAN TERVEHDYS

Muhoksen tarkastuslautakunta on tehnyt sille kuuluvan jokavuotisen, laissa säädetyn tehtävän kunnan talouden ja toiminnan arvioimiseksi. Se on nyt käsillä arviointikertomuksen muodossa. Kulunut toimintavuosi oli poikkeuksellinen koronapandemian vuoksi. Ylimääräisen valtionosuuden ansiosta kuntataloudet ovat pärjänneet kohtuullisesti kuten myös Muhos. Koronapandemia on vaikuttanut moninaisesti niin talouteen kuin toimintaan. Toimintaympäristön epävarmuus on vaikuttanut laajasti yhteiskunnassa, joka heijastuu tuleviin vuosiin.

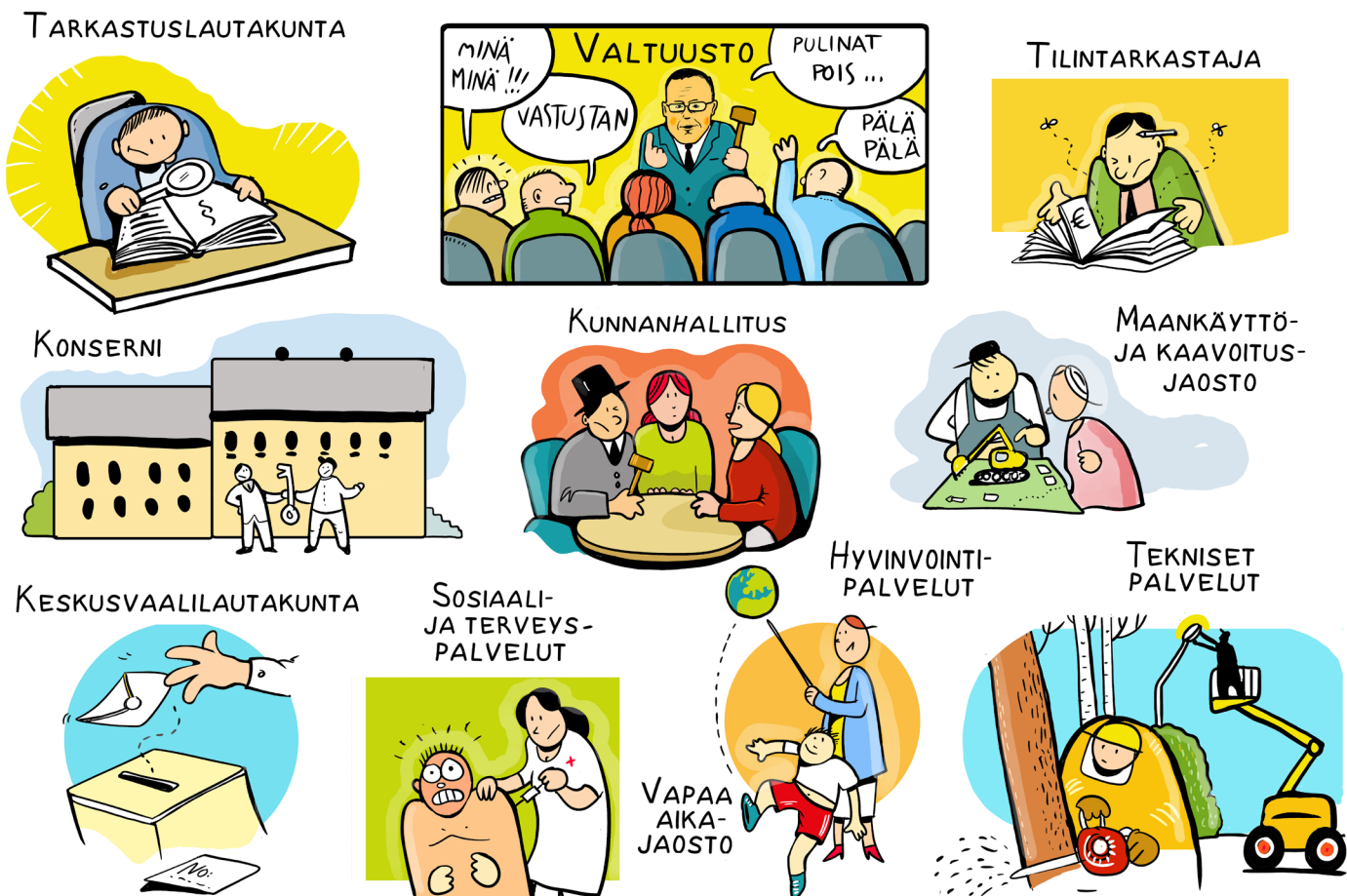
Tarkastuslautakunta otti viime arviointikaudelle painopisteeksi kuntatalouden tasapainottamisohjelman ja sen toteuttamisen tarkastelun. Kuntatalouden alijäämän kattamisvelvollisuus koskee myös Muhoksen kuntaa, joten talouden tasapainottamisessa riittää tehtävää. Vuonna 2021 kuntastrategia uudistettiin, ja uudistuneen strategian tulee tukea talouden tasapainottamista ja hyvinvoinnista huolehtimista.

Lautakunta kiittää Muhoksen kunnan luottamushenkilöitä sekä Muhoksen kunnan koko henkilöstöä kuluneesta vuodesta. Tervetuloa tarkastelemaan Muhoksen kunnan taloutta ja toimintaa arviointikertomuksen 2021 muodossa!

Muhoksen tarkastuslautakunta,

Pirkko Mattila pj
Hannele Repo vpj
Päivi Tajakka
Risto Nuutinen
Eero Aitta

Varajäsenet: Sinikka Rauhio, Juha Kaiponen, Riitta Huovinen, Pasi Huusko, Teemu Mustonen

Kunnan hallinto ja luottamushenkilöorganisaatio.

2 TARKASTUSLAUTAKUNNAN TOIMINTA VUONNA 2021

Tarkastuslautakunnan tehtävistä määrätään kunta-laissa. Kuntalain 121 §:ssä määrätään, että valtuuston tulee asettaa tarkastuslautakunta hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja.

Lisäksi kuntalaissa tarkastuslautakunnan tehtäväksi on määrätty muista tehtävistä seuraavasti:

- 1) valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
- 2) arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
- 3) arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
- 4) huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
- 5) valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saat-taa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi;
- 6) valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

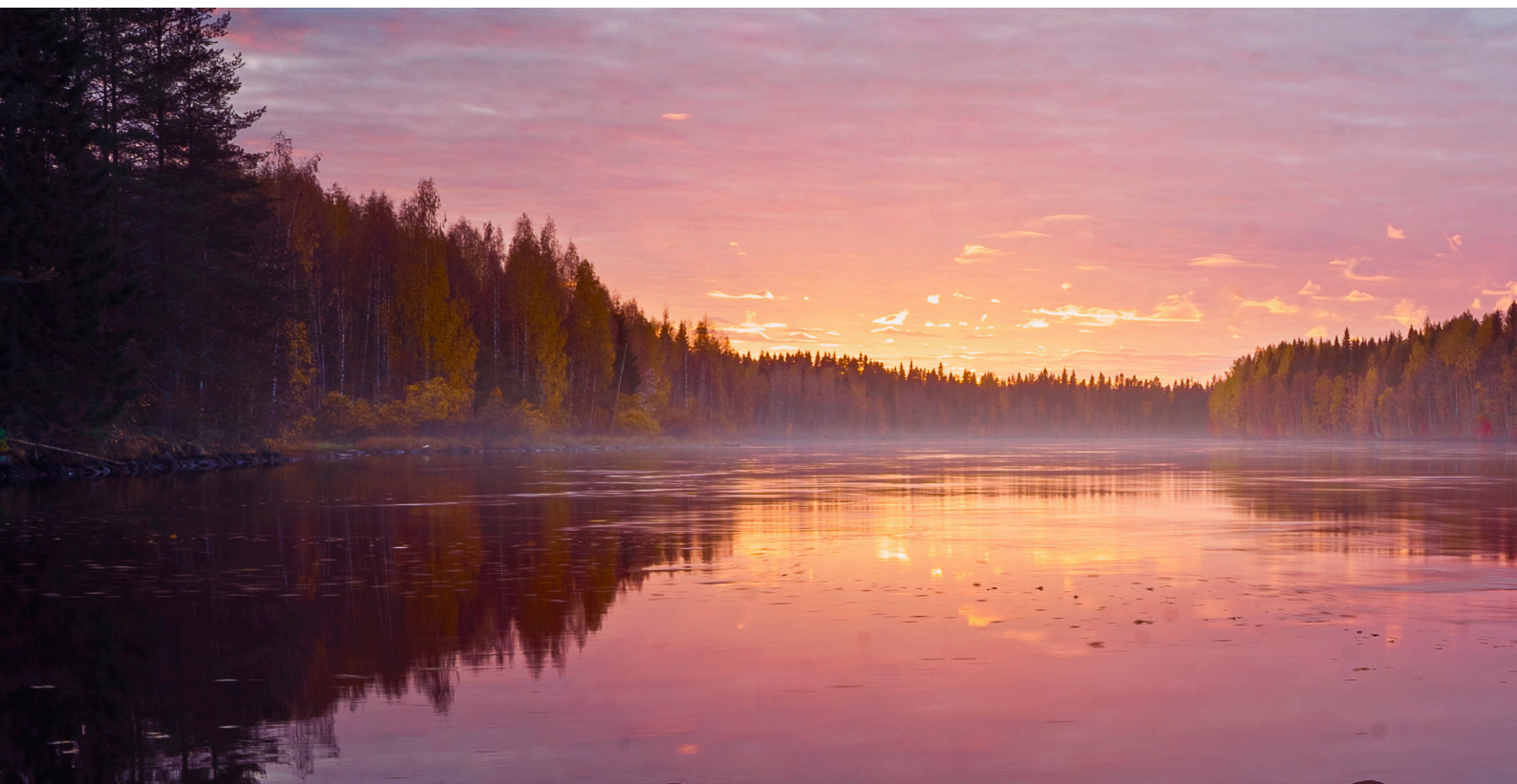
Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätök-

sen yhteydessä. Lautakunnan on mahdollista antaa myös muita tarpeelliseksi katsomiaan selvityksiä arviointinsa tuloksista.

Tarkastuslautakunta on kokoontunut vuoden 2021 aikana uuden viimeisimmän kuntavaalin mukaisella kokoonpanolla viisi kertaa elokuusta vuoden loppuun. Lautakunnan pöytäkirjan pitäjänä on toiminut Hannele Repo. Tarkastuslautakunta on saanut kattavat tiedot toiminnan ja tuloksellisuuden arviointia varten.

Lautakunta suunnittelee arviointityönsä tarkoituksenmukaisesti ja perehtyy arviointikohteisiinsa toimialoittain. Lautakunta kutsui kokouksiin toimialojen johtavia viranhaltijoita ja luottamushenkilöitä (lautakuntien puheenjohtajisto) sekä muita asiantuntijoita, sekä käytti arviointityön tueksi asianosaisten toimialojen asiakirjoja. Arviointitilaisuuksiin kutsuille on pyritty järjestämään tarvittavat kysymykset etukäteen. Tässä kertomuksessa on käytetty pohjana Muhoksen kunnan vuoden 2021 tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen tietoja, sisältäen keskeiset tilinpäätöksen tiedot ja tunnusluvut.

Kunnan tilintarkastusyhteisönä on toiminut KPMG Julkistarkastus Oy vastuullisena tilintarkastajana JHT Tapio Raappana, ja avustavana tilintarkastajana JHT, KHT Matti Keskitalo. Kiitokset hyvin sujuneesta yhteistyöstä niin tilintarkastusyhteisön kuin kunnankin kanssa. Arviointikertomus on laadittu kuntalakia ja tarvittavia ohjeistuksia noudattaen.

3 KUNNAN JA KUNTAKONSERNIN VUODEN 2021 TOIMINNAN ARVIOINTI

Vuoden 2021 aikana kunnassa on valmistelu talouden tasapainottamisohjelma vuosille 2022–2025 taseessa olevan alijäämän kattamiseksi. Tasapainottamisohjelman valmistelu aloitettiin vuoden 2021 keväällä heti edellisen tilikauden tuloksen selvittyä. Tasapainottamisohjelman valmistelussa ovat olleet mukana kaikki toimialat tarkoituksenmukaisten toimenpite-ehdotusten löytämiseksi. Kunnan taloustilanne heikkeni vuoden 2020 aikana, koska kyseisen vuoden tilinpäätöksessä alaskirjattiin kaksi merkittävää kiinteistöä, josta kertyi silloisessa tilinpäätöksessä kattamatonta alijäämää kunnan taseeseen (2.1 M€).

Talouden tunnuslukujen perusteella kunnan talous ei ole merkittävästi heikentynyt, mutta ei oleellisesti parantunutkaan. Erillinen myönnetty valtionosuus on korjannut vuoden tulosta kyllä, mutta edelleen tulevilta vuosilta edellytetään tarkkaa taloudenpitoa tunnuslukujen ja kriisikuntakriteerien näkökohdista-kin katsottuna. Vuoden 2021 tulos on parempi kuin edellisen, mutta vuosikate on heikentynyt.

Kunnassa toteutettiin laaja investointiohjelma, jolla on parannettu kunnan palvelutuotannon edellytyksiä. Toimintamenoista suurimmat ovat ostopalvelut, joista todetaan erityisesti kalliiden erikoissairaanhoidon palvelujen kustannusten kasvu.

Kunta- ja konsernipalvelut ovat toimineet talousarvionsa puitteissa, joskin koronapandemia on aiheuttanut ennakoimattomia tilanteita sekä epävarmuutta toimintaympäristössä. Henkilöstöohjelman laatiminen on käynnistetty vuoden 2021 puolella, mutta sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen päivittäminen on siirtynyt vuodelle 2022.

Koronapandemia on vaatinut koko henkilöstöltä erityistä jaksamista ja valmiuksia muuttuvassa toimintaympäristössä. Konsernipalveluissa on pystytty kehittämään kunnan elinkeinopolitiikkaa ja osallistuttu hankkeisiin, kuten Oulunseudun työllisyyden kuntakokeiluun. Samalla on valmistauduttu hyvinvointialueiden aloittamiseen vuoden 2023 alusta ja Pohjois-Suomen lomituksen yhdistymiseen.

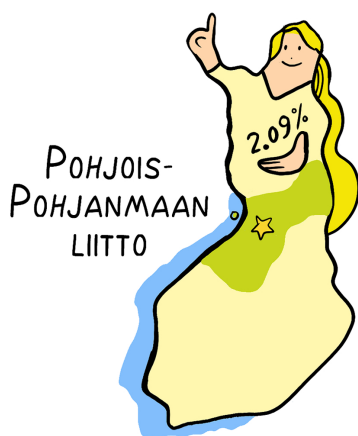
TYTÄRYHTEISÖT

MIMMINETTI Oy

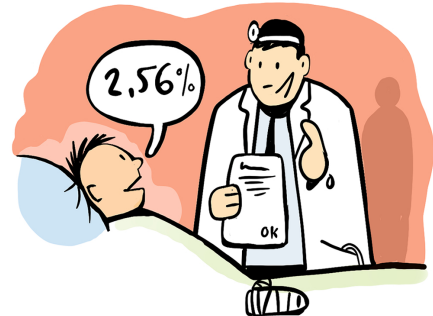
KUNTAYHTYMÄT

OULUN SEUDUN AMMATILLISEN KOULUTUKSEN KUNTAYHTYMÄ

POHJOIS-POHJANMAAN SAIRAANHOITOPIIRIN KUNTAYHTYMÄ

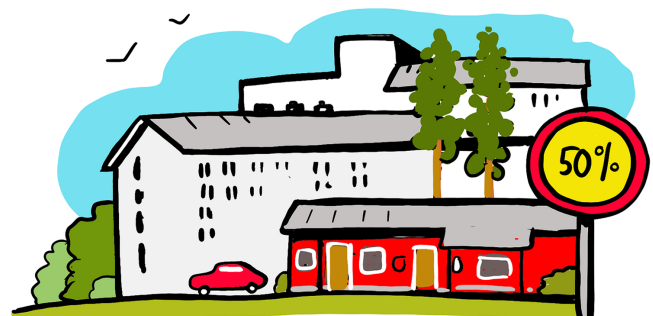
OSAKKUUSYHTEISÖT

MUUT OMISTUSYHTEISÖT

KIINTEISTÖ Oy PIILORIVI

	2021	2020	2019	2018	2017
Asukasluku	8 907	8 906	8 906	8 977	9 018
Henkilöstö, lkm kunta	748	739	801	815	803
Konserni	748	745	807	821	809
Palkalliset sairauspoissaolot, pv					
kunta	9 811	9 756	12 857	13 434	11 003
keskimäärin/työntekijä	13,1	12,7	16	17	14
Tulovero%	21,5	21	21,5	21	20,5
<u>Tuloslaskelma, toimintatuotot/-kulut, %</u>					
kunta	19,6	18,62	18,8	19,69	20,73
konserni	38,2	38,2	37	38	38
Vuosikate/poistot, %					
kunta	129,6	60,22	42,98	58,73	135,11
konserni	123	73,4	72	75	129
Vuosikate/asukas, €					
kunta	507	576,96	165,01	220,33	475,38
konserni	709	837	416	399	646
Kertynyt ylijäämä, 1000 €					
kunta	-855	-2 054	1 311	3 236	4 601
konserni	394	-969	1 727	3 954	4 020
per asukas, €					
kunta	-96	-231	147	360	510
konserni	44	-109	194	440	446
<u>Rahoituslaskelma</u>					
kunta, toiminnan ja investointien rahavirta, 1000 €	-1 678	-596	-7 854	-787	-1 591
kunta, kertymä 5 edelliseltä vuodelta, 1000 €	-12 506	-11 918	-22 975	-19 294	-18 326
konserni, kertymä 5 edelliseltä vuodelta, 1000 €		-3 141	-9 132	-16 600	-17 168
Investointien tulorahoitus, %					
kunta	70,8	85,09	15,34	65,81	70,75
konserni	52,7	70,4	28	74	75
Laskennallinen lainanhoitokate					
kunta	0,5	0,53	0,2	0,27	0,46
konserni	0,6	0,8	0,41	0,73	0,58
Kassan riittävyys, päiviä					
kunta	11	7	3	6	6
konserni	23,1	21,8	15	22	19

Muita talouden tunnuslukuja:

Tase	2021	2020	2019	2018	2017
Omavaraisuusaste, %					
kunta	29,5	28,73	32,56	36,78	38,66
konserni	25,4	25,6	28,97	32,86	33,92
Suhteellinen velkaantuneisuus, %					
kunta	82,6	86,46	86,56	76,86	73,64
konserni	82,2	80,5	77,72	68,81	67,58
Lainakanta 31.12., 1000 €					
kunta	53 467	51 269	49 967	43 854	42 408
konserni	72 622	67 376	55 080	47 543	46 979
Per asukas, €					
kunta	6 003	5 757	5 610	4 885	4 703
konserni	8 153	7 565	6 184	5 296	5 209
Lainasaamiset 31.12., €					
kunta	50 000	50 000	51 335	75 000	70 000
konserni	50 648	50 648	53 732	53 732	55 981

3.1 Sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelut

Covid-19-pandemian vaikutukset ovat Muhoksella, kuten muissakin Suomen kunnissa, olleet vuosien 2020 ja 2021 aikana laaja-alaiset, moninaiset ja osittain myös pitkäaikaiset. Kunnan taloudenhoidossa ne ovat ilmenneet ennen kaikkea rahavirtojen – sekä kulujen että tuottojen – kasvaneena epävarmuutena, mikä on lisännyt ennakkoimattomuutta ja epävakautta kunnan muussa toiminnassa ja palveluissa.

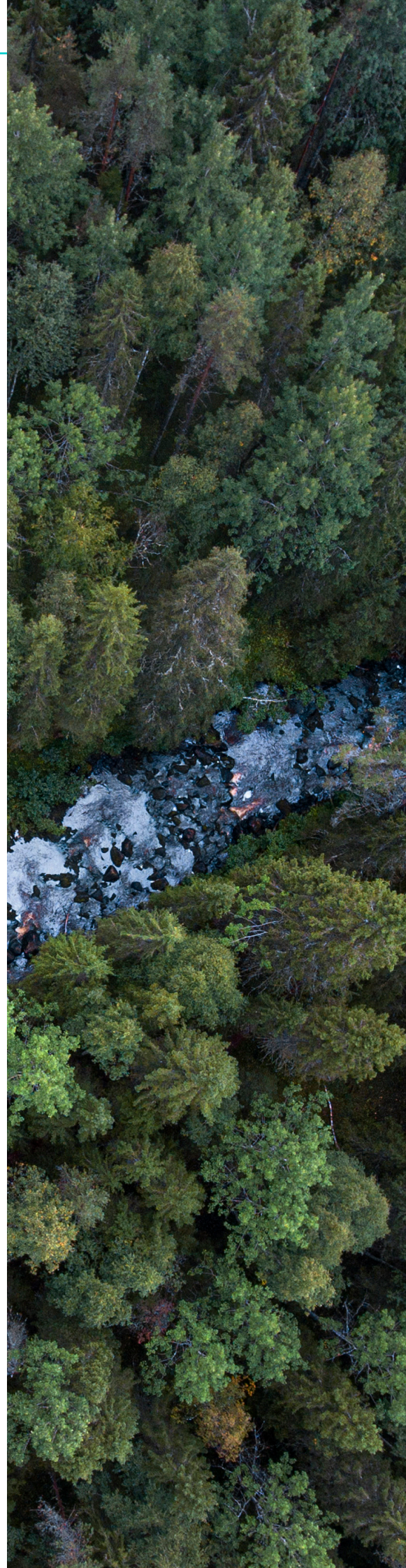
Sosiaali- ja terveystaloudellisten palveluiden toimialalla tämä epävakaus on vuonna 2021 ollut suurempaa kuin kahtena edellisellä vuotena. Se on konkretisoitunut erityisesti asiakkaisiin ja potilaisiin kohdistuvissa palvelujen ostoissa sekä ylimääräisissä henkilöstökuluissa ja tarvikekustannuksissa. Talousarviossa niihin ei oltu varauduttu.

Myyntituotot ja maksutuotot ovat vuonna 2021 kasvaneet merkittävästi edellisvuodesta asiakasmäärän kasvun takia. Henkilöstömenot kasvoivat edellisvuodesta liki 0.5 M€ (+5.1 %). Palvelujen ostot toteutuivat yli 10 % suunniteltuja suurempina. Luottotappioita eli perinnässä olleita mutta perimättä jääneitä asiakasmaksuja ja myyntituottojen saatavia kirjattiin tilikaudelle 7 844 €.

Kunnalta saatu lisämääräraha 1.5 M€ sekä valtion korona-avustukset ja hankerahoitus yhteensä 980 737 € aikaansaivat, että toimialan vuoden 2021 tilinpäätös ylittyi reilusti sekä tuottojen että kulujen osalta. Tällä tavoin muutettuun talousarvioon nähdyn tilikauden toimintakate ja tulos jäivät reilusti positiivisiksi. Realismin nimissä on todettava, että sosiaali- ja terveystaloudellisten palveluiden toimintakulut ylittyivät suunnitellusta eli alkuperäiseen talousarvioon verrattuna 2 282 012 €.

Muhoksen kunnan välttämättömät sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelut on kuitenkin kyetty turvaamaan kuntalaisille. Ne on pystytty tuottamaan pääsääntöisesti terveydenhuollon hoitotakuun ja sosiaalitoimen aikavelvoitteiden mukaisesti. Valviran ja aluehallinnon valvontatoimet eivät ole johtaneet huomautuksiin. Toimiala on osallistunut Pohjois-Pohjanmaan maakunnan käynnistämiin sote-uudistusta valmisteleviin Tulevaisuuden sotekeskus- ja Rakenne-hankkeeseen.

Sosiaalipalveluissa erityistä haastetta – määrärahojen puitteissa kuitenkin – tuottivat henkilöstön lyhyt- ja pitkäaikaiset poissaolot yhdistettynä sijaisten heikkoon saatavuuteen. Vauvasetelin myöntäminen käynnistyi 3/2021 kunnan omana palveluna. Kokonaisuutena lastensuojelun asiakkuuksien määrä oli edellisen vuoden tasoa.

Pitkittyneet päihdeongelmat näkyivät edelleen erityisesti haasteellisina kuntoutushoidon ja avopalveluiden järjestelyinä. Työmarkkinatuen kuntaosuuteen käytettiin 735 121 €. Nuorten Ystävät ry:n tuottamat työpaja- ja ohjaamotoiminta sekä Mutteri-hanke toimivat yhteisissä tiloissa kunnan keskustaajamassa ja tavoittivat vajaat 120 asiakasta. Tiloissa toimivat myös Oulun seudun työllisyyden kuntakokeilun Muhoksen toiminnot. Ongelmia aiheuttivat suuri henkilöstön vaihtuvuus ja henkilöstöresurssivaje, jotka osaltaan kasvattivat työmarkkinatuen kuntaosuutta ja heikensivät työllisyyden hoidon verkostotyötä.

Vammaispalvelujen lain edellyttämät käsittelyajat toteutuivat pääsääntöisesti. Muhoksen ryhmäkodilla on 15 asukaspaikkaa, joista muille kunnille myytiin 3 paikkaa. Talonpojantien tukiasuntoja korvaavaa asumisratkaisua ei löydetty.

Ikäihmisten palvelujen järjestämiseen vaikuttivat koronaviruksen aiheuttaman taudin leviäminen sekä siihen liittyvät rajoitus- ja suojautumistoimet. Isona vuodelle 2022 siirtyneenä uhkana onkin tiedotettava vakinaisen henkilöstön ja sijaistyövoiman saatavuus suhteessa kasvavaan asiakaskuntaan ja vanhuspalvelulain edellyttämiin nouseviin henkilöstömitoituksiin.

Ikääntyneiden palveluissa on toteutettu vuonna 2020 hyväksytyn Muhoksen kunnan vanhuspoliittisen ohjelman ja suunnitelman toimenpideohjelmia. Säännöllisen kotihoidon piirissä olevia kotitalouksia vuoden aikana oli keskimäärin 150 kotitaloutta. Kotihoito jatkoi palvelujen tehostamista ja turvaamista hyvinvointiteknologian käyttöönotolla ja käytöllä (Evondos-lääkeannostelijat, Videovisit-etähoiva), joista asiakaskokemukset ovat olleet positiivisia. Palvelusetelit ovat vakiintuneet osaksi vanhuspalveluita erityisesti tukipalveluissa. Päiväkeskuksen toiminta on ollut keskeytyksissä tai supistettua ja sen tiloja on hyödynnetty koronarokotuksiin.

Terveyspalveluissa massiivinen rokotustoiminta pelasti hoitojärjestelmän romahdukselta. Sote-uudistuksen ja sen osahankkeiden suunnittelu ja koulutustoiminta koskettivat laajasti henkilökuntaa. Terveyskeskuksen tilaremontti saatiin loppuun ja avohoidon tilojen perusparannusta on tehty. Peruskorjaushanke on toteutettu käyttäjiä kuunnellen ja uusittujen tilojen käyttökokemukset ovat hyvät.

Lääkäreiden vastaanotoilla pitkäaikaissairaiden käynnit vähenivät. Tavanomaisten infektioiden määrä ja tapaturmien määrä olivat aikaisempia vähäisemmät. Huoli kertyneestä hoitovelasta on silti todellinen.

Äitiys- lastenneuvoloiden toiminta on jotakuinkin normalisoitunut vuoden 2021 aikana. Syntyvyydessä oli pientä laskua: 101 lasta syntyi vuonna 2021 ja 113 vuonna 2020.

Lääkehuollon ja hoitotarvikkeiden osalta viime vuosi oli vaikea ja ylimääräinen työ merkittävää. Laboratorio jatkoi kunnan omana toimintana ja röntgenin toimintaa uusittiin. Kuntoutusyksikössä palattiin yksilöasiakkaiden osalta lähelle normaalitoimintaa rokotusten edistyessä. Uutena työkaluna otettiin käyttöön Effector-järjestelmä lääkinnällisen kuntoutuksen terapiassa. Vuonna 2020 työnsä aloittaneen ja kotihoitoon resursoidun fysioterapeutin työpanos on osoittautunut hyvin tarpeelliseksi.

Mielenterveysyksikössä on palattu tavanomaisiin työmalleihin etäkontakteista. Lasten ja nuorten erityistyöntekijöinä on kolme psykologia ja yksi perheterapeutti. Lisääntynyt oireilu haastaa kehittämään palveluja kevyemmillä auttamistavoilla, muun muassa lyhytterapioilla. Aikuisten osalta jonoja onnistuttiin lyhentämään tilapäisellä työvoimalla.

Suun terveydenhuollossa hoitotakuu toteutui neljän hammaslääkärin, kahden suuhygienistin ja viiden hammashoitajan työpanoksella sekä Telia callGuide-ajanvarausjärjestelmän avulla. Vastaanotoille otettiin käyttöön tekstiviestimuistutukset, joiden avulla peruuttamattomat poisjäännit vähenivät noin 20 %.

Erikoissairaanhoidossa leimallista oli vaativien tapausten kasvu. Psykiatrian erikoisalan kustannukset nousivat erityisesti lasten- ja akuuttipsykiatrian osalta merkittävästi. Jonotustilanne hoitoon on huonontunut edellisvuoden loppuun verrattuna.

TULOSLASKELMA SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT									
	TP2020	TA2021 alkup.	TA- muutos	Muutettu TA	TP2021	Alitus/ ylitys	Tot%	Ero (eur)	Ero (%)
TOIMINTA- TUOTOT									
Myynti- tuotot	2 156 099	2 267 600	0	2 267 600	2 523 906	256 306	111,30	367 807	17,06
Maksu- tuotot	1 619 554	1 710 600	0	1 710 600	1 786 220	75 620	104,42	166 666	10,29
Tuet ja avustukset	30 046	69 000	0	69 000	940 958	871 958	1 363,71	910 912	3031,72
Vuokra- tuotot	2 446	3 000	0	3 000	1 183	-1 817	39,42	-1 263	-51,64
Muut toimin- tatuotot	5 972	3 150	0	3 150	11 828	8 678	375,49	5 856	98,06
TOIMINTA- TUOTOT YHT.	3 814 117	4 053 350	0	4 053 350	5 264 095	1 210 745	129,87	1 449 978	38,02
TOIMINTA- KULUT									
Henkilöstö- kulut	-9 595 141	-9 872 910	0	-9 872 910	-10 083 881	-210 971	102,14	-488 739	5,09
Palvelujen ostot	-21 772 783	-22 604 021	-1 500 000	-24 104 021	-24 896 675	-792 654	103,29	-3 123 892	14,35
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-971 106	-982 770	0	-982 770	-1 096 855	-114 085	111,61	-125 750	12,95
Avustukset	-2 800 797	-1 944 600	0	-1 944 600	-1 732 915	211 685	89,11	1 067 882	-38,13
Vuokrat	-828 283	-991 866	0	-991 866	-869 421	122 445	87,66	-41 139	4,97
Muut toimin- takulut	-45 775	-58 500	0	-58 500	-56 931	1 569	97,32	-11 157	24,37
TOIMINTA- KULUT YHT.	-36 013 885	-36 454 667	-1 500 000	-37 954 667	-38 736 679	-782 012	102,06	-2 722 794	7,56
TOIMINTA- KATE	-32 199 768	-32 401 317	-1 500 000	-33 901 317	-33 472 584	428 733	98,74	-1 272 816	3,95
Poistot ja arvon- alentumat	-193 272	-110 077	0	-110 077	-172 905	-62 828	157,08	20 367	-10,54
Laskennalli- set erät	-488 200	-620 976	0	-620 976	-440 403	180 573	70,92	47 797	-9,79
TILI- KAUDEN TULOS	-32 881 239	-33 132 370	-1 500 000	-34 632 370	-34 085 891	546 479	98,42	-1 204 652	3,66

3.2 Hyvinvointipalvelut

Vuosi 2021 oli hyvin haasteellinen. Tästäkin huolimatta hyvinvointipalveluiden tulos oli ennakoitua parempi, vaikka olikin miinusmerkkinen (-5 024 €). Talouden haasteena on oppivelvollisuuden laajentaminen. Laajentaminen lisäsi lukion kuluja noin 35 000 €:lla.

Summa pitää sisällään muun muassa tietokone- ja oppimateriaalihankintoja. Oppikirjat hankitaan digitaalisina. Laajentaminen lisäsi myös henkilöstöä, esimerkiksi nivelvaiheen opinto-ohjaajan toimen. Hyvämaineinen lukio on tärkeä osa elinvoimaisen kunnan palvelua.

Lukutaito on kaiken oppimisen alku. Oppilaiden väliset erot ovat kasvaneet, varsinkin poikien. Koronan vuoksi opettajilla sekä oppilailla on ollut enemmän poissaoloja, erityisesti lisätukea tarvitsevilla oppilailla, joilla on jo ennen koronaa ollut oppimisvaikeuksia. Valtion erityisavustuksen avulla 7.-9. vuosiluokkien oppilaille kustannetaan laaja-alainen erityisopettaja tukemaan reaaliaineiden opiskelua.

Yksityisen päiväkodin toiminnan lakkaaminen elokuussa toi lisähaasteen varhaiskasvatukseen. Lisättiin henkilöstöä: varhaiskasvatuksen opettaja, lastenhoitaja ja kaksi perhepäivähoitajaa. Perhepäivähoitajien lisäämisen takia kulukorvausta maksettiin 14 700 € enemmän. Varhaiskasvatuksen tuloajat muuttuivat 1.8.2021, mutta niiden vaikutus oli ennakoitua pienempi. Päivähoitomaksuja saatiin 23 270 € ennakoitua enemmän.

 Jäähallin remontti saatiin valmiiksi ja uudistetussa hallissa päästiin luistelemaan joulukuussa. Pihalle alueiden kunnostus tehdään valmiiksi vuoden 2022 kesällä.

Jäähallin sekä Oulujoki-Opiston toimintatuotoissa näkyy selvästi poikkeustilan aika. Jäähallin maksutuotot ovat -88 466 €. Oulujoki-Opiston kurssimaksujen hinnat pidettiin vuoden 2018 tasolla. Koronan vuoksi kursseille osallistui vähemmän opiskelijoita ja osa kursseista jouduttiin keskeyttämään. Oulujoki-Opiston maksutuotot ovat -53 880 €.

 Liikunnanohjaajan toimi täytettiin ja yhteistyössä soten kanssa toteutetaan valtakunnallista Voimaa vanhuuteen -hanketta, josta tulokset näkyvät tulevina vuosina. Lähitulevaisuudessa on toimialaan tulossa suuria muutoksia sosiaali- ja terveyspalveluiden siirtyessä hyvinvointialueiden vastuulle.

Kirjaston toimintaa kehitetään fyysisenä, virtuaalisena ja yhteisöllisenä kokoontumispaikkana. Nykyisin Muhoksen kirjasto ja kirjastoauto Poppaloora toimivat kunnassa äänestyspaikkana, auditoriossa näytetään elokuvia ja järjestetään erilaisia yleisötilaisuuksia. Tulevaisuudessa kirjaston toimintaa pyritään kehittämään ja etsitään uusia tapoja kohdata ihmisiä.

TULOSLASKELMA HYVINVOINTIPALVELUT									
	TP2020	TA2021 alkup.	TA- muutos	Muutettu TA	TP2021	Alitus/ ylitys	Tot%	Ero (eur)	Ero (%)
TOIMINTA- TUOTOT									
Myynti- tuotot	417 114	398 109	0	398 109	446 351	48 242	112,12	29 237	7,01
Maksu- tuotot	596 178	635 413	0	635 413	579 238	-56 175	91,16	-16 941	-2,84
Tuet ja avustukset	505 633	605 906	0	605 906	716 948	111 042	118,33	211 315	41,79
Vuokra- tuotot	60 673	111 500	0	111 500	30 138	-81 362	27,03	-30 535	-50,33
Muut toimin- tatuotot	3 372	80 550	0	80 550	2 974	-77 576	3,69	-398	-11,80
TOIMINTA- TUOTOT YHT.	1 582 971	1 831 478	0	1 831 478	1 775 649	-55 829	96,95	192 678	12,17
TOIMINTA- KULUT									
Henkilöstö- kulut	-12 764 350	-13 599 062	-158 900	-13 757 962	-13 556 672	201 290	98,54	-792 322	6,21
Palvelujen ostot	-3 152 716	-3 517 003	0	-3 517 003	-3 878 926	-361 923	110,29	-726 211	23,03
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-437 923	-434 657	-35 000	-469 657	-445 648	24 009	94,89	-7 725	1,76
Avustukset	-863 949	-932 387	59 000	-873 387	-770 751	102 636	88,25	93 198	-10,79
Vuokrat	-3 067 011	-3 061 985	0	-3 061 985	-3 009 803	52 182	98,30	57 208	-1,87
Muut toimin- takulut	-40 901	-41 665	0	-41 665	-50 978	-9 313	122,35	-10 077	24,64
TOIMINTA- KULUT YHT.	-20 326 850	-21 586 759	-134 900	-21 721 659	-21 712 778	8 881	99,96	-1 385 929	6,82
TOIMINTA- KATE	-18 743 878	-19 755 281	-134 900	-19 890 181	-19 937 129	-46 948	100,24	-1 193 251	6,37
Poistot ja arvon- alentumat	-530 708	-378 324	0	-378 324	-471 571	-93 247	124,65	59 137	-11,14
Laskennalli- set erät	-336 579	-420 825	0	-420 825	-285 654	135 171	67,88	50 925	-15,13
TILI- KAUDEN TULOS	-19 611 166	-20 554 430	-134 900	-20 689 330	-20 694 354	-5 024	100,02	-1 083 188	5,52

3.3 Tekniset palvelut

Koronavuosi on osaltaan vaikuttanut myös kunnan teknisten palvelujen toteuttamiseen vuoden 2021 aikana. Kuitenkaan merkittävää haittaa eikä ylimääräisiä kustannuksia etätöistä ole nähtävissä kuluneen vuoden toiminnoissa. Henkilöresurssien käyttö on ollut maltillista ja kausivaihtelu on otettu kohtuullisen hyvin huomioon.

Toimiala on laatinut osaltaan talouden tasapainottamisohjelman vuoteen 2025 asti. Palvelutaso pyritään turvaamaan ja henkilökuluja vähentämään yhden henkilötyövuoden verran.

Kunnan investoinnit ovat kohdistuneet palvelu- ja harrastustilojen laadun parantamiseen. Suurimpana hankkeena on ollut jäähallin kunnostustyöt.

Myös uusia hankkeita on valmisteltu, kuten muun muassa Kirkkosaaren sillan uusiminen. Tämä mittava hanke yli 3 M€ kustannusarvioineen tulee sitomaan teknisen puolen voimavaroja merkittävästi. Tämän vuoksi resurssit huomioiden on syytä priorisoida muita samanaikaisia hankkeita. Tulevien hankkeiden suhteen on huomioitava talouden tasapainottamistarve niin, että kunnan velkaantumistaso saadaan tasoittumaan. Uusia alueita on suunnitteilla Päivärinteen kaava-alueen laajentamiseksi. Kaavoituksen monipuolistamista tulee edelleen jatkaa ostajan tarpeet huomioiden.

Ulkoisten ostopalvelujen osalta on painotettava kunnan periaatepääöstä palvelujen hintakilpailutuksen ja niiden toteutuksen vaikutuksesta kustannuksiin. On hyvä, että kilpailutuksella saadaan mahdollisuus ostaa palveluja useammalta toimijalta ja näin on syytä jatkaa, kunhan muistetaan ostopalvelujen toimittajien tasapuolinen kohtelu. Kaikkiin puitesopimustoimittajiin ja tarjousten perusteella ostopalveluita suoritaviin tulisi olla yhteydessä ennen kohteen työnsuorittajan valintaa. Ostopalveluiden hankinnassa laatu, tehdyn työn määrä ja hinta tulee pitää ensisijaisena kriteerinä. Teknisen toimen on kiinnitettävä huomiota sisäisessä valvonnassa esiintyneisiin puutteisiin muun muassa ostopalvelujen tasapuolisessa toteutumisessa ja hankintaohjeen noudattamisessa.

Ulkoisen asiantuntemuksen käyttöön ja tarpeellisuuteen on syytä kiinnittää huomiota. Samankaltaisten hankkeiden konsultaatiot ja niiden määrä tulee harkita tarkoin, koska ne edustavat huomattavaa osaa ulkoisista ostokustannuksista. Jätehuollon tila, josta oli aiemmassa arviointikertomuksessa huomautettavaa, on parantunut ja on nykyisin vähintäänkin tyydyttävällä tasolla.

TUOSLASKELMA TEKNISET PALVELUT

	TP2020	TA2021 alkup.	TA- muutos	Muutettu TA	TP2021	Alitus/ ylitys	Tot%	Ero (eur)	Ero (%)
TOIMINTATUOTOT									
Myynti- tuotot	2 901 072	3 073 506	0	3 073 506	3 123 246	49 740	101,62	222 174	7,66
Maksu- tuotot	101 536	50 000	0	50 000	103 822	53 822	207,64	2 287	2,25
Tuet ja avustukset	24 494	73 000	0	73 000	26 391	-46 609	36,15	1 897	7,74
Vuokra- tuotot	5 440 077	5 323 832	0	5 323 832	5 437 733	113 901	102,14	-2 344	-0,04
Muut toimintatuotot	64 638	30 100	0	30 100	47 088	16 988	156,44	-17 550	-27,15
TOIMINTA- TUOTOT YHT.	8 531 816	8 550 438	0	8 550 438	8 738 279	187 841	102,20	206 463	2,42
Valmistus omaan käyttöön	93 505	0	0	0	128 826	128 826	0,00	35 321	37,77
TOIMINTAKULUT									
Henkilöstö- kulut	-3 056 917	-3 078 000	0	-3 078 000	-3 130 514	-52 514	101,71	-73 597	2,41
Palvelujen ostot	-2 380 889	-2 413 077	0	-2 413 077	-2 540 873	-127 796	105,30	-159 984	6,72
Aineet, tarvik- keet ja tavarat	-2 079 039	-2 263 665	0	-2 263 665	-2 401 975	-138 310	106,11	-322 936	15,53
Avustukset	-22 265	-30 000	0	-30 000	-28 788	1 212	95,96	-6 522	29,30
Vuokrat	-558 193	-678 525	0	-678 525	-534 779	143 746	78,82	23 414	-4,19
Muut toimintakulut	-26 115	-17 470	0	-17 470	-21 509	-4 039	123,12	4 607	-17,64
TOIMINTA- KULUT YHT.	-8 123 420	-8 480 737	0	-8 480 737	-8 658 438	-177 701	102,10	-535 018	6,59
TOIMINTA- KATE	501 902	69 701	0	69 701	208 668	138 967	299,38	-293 234	-58,42
Rahoitustuotot ja -kulut									
Muut rahoituskulut	-62	0	0	0	0	0	0,00	62	-100,00
RAHOITUS- TUOTOT JA -KULUT	-62	0	0	0	0	0	0,00	62	-100,00
VUOSIKATE	501 840	69 701	0	69 701	208 668	138 967	299,38	-293 172	-58,42
Vyörytysme- not	-164 974	-200 643	0	-200 643	-194 668	5 975	97,02	-29 694	18,00
Poistot ja arvonalentumiset									
Suunn.mukai- set poistot	-7 716 778	-5 966 532	2 993 922	-2 972 610	-2 769 636	202 974	93,17	4 947 142	-64,11
TILI- KAUDEN TULOS	-7 379 912	-6 097 474	2 993 922	-3 103 552	-2 755 636	347 916	88,79	4 624 276	-62,66
Poistoeron lis. (-) tai väh.(+)	23 283	0	0	0	22 600	22 600	0,00	-683	-2,93
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-7 356 629	-6 097 474	2 993 922	-3 103 552	-2 733 037	370 515	88,06	4 623 592	-62,85

4 MUHOKSEN KUNNAN STRATEGIAN TOTEUTUMINEN

Vuosi 2021 oli kuntavaalivuosi. Uusi valtuusto aloitti työnsä kuntastrategian laatimisen merkeissä. Kuntastrategia on valtuuston hyväksymä ja valtuustokauden mittainen suunnitelma, joka ohjaa kunnan toimintaa. Päätöksenteon suunnittelu ja kehitystyö kuuluvat strategiatyöskentelyyn. Muhoksella tätä tehtiin elo-joulukuussa 2021 ja sen lähtökohdat perustuvat sen hetkisiin käsityksiin kunnan toimintaympäristöstä.

Jos kunnalla on kattamatonta alijäämää, tarkastuslautakunnan tulee ottaa se huomioon arviointityössä.

Talouden tasapainotus kulkee yhtä matkaa kuntastrategian kanssa, jossa on haettu paitsi sopeuttamisen keinoja myös kasvun mahdollisuuksia. "Kasvua ja hyvinvointia kaupungin kupeessa – luonnollisesti Muhoksella" on tasapainoinen kuntastrategia, jossa on huomioitu talous, kasvu, mahdollisuudet ja tulevaisuuden Muhos toimintaympäristönsä puitteissa. Vuonna 2021 on ollut voimassa 18.12.2017 hyväksytty kuntastrategia.

Tarkastuslautakunta kiittää laajasta sidosryhmien huomioimisesta strategiaa laadittaessa. Kuten strategia ottaa huomioon toimintaympäristön, niin itse kuntastrategiaa voidaan joutua nopeastikin päivittämään. Tällöin on syytä tuoda muuttuneet talouden tilanteet nopeasti valtuuston ja lautakuntien tietoon. Strategia on ajassa elävä ja muuttuva ohje, josta päävastuussa ovat kunnan johtoryhmä, valtuusto, kunnanhallitus ja lautakunnat.

Kuntastrategian tulee perustua arvioon kunnan nykytilanteesta sekä tulevista toimintaympäristön muutoksista ja niiden vaikutuksista kunnan tehtävien toteuttamiseen.

Kuntastrategiassa tulee ottaa huomioon:

- 1) kunnan asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen
- 2) palvelujen järjestäminen ja tuottaminen
- 3) kunnan tehtäviä koskevissa laeissa säädetyt palvelutavoitteet
- 4) omistajapolitiikka
- 5) henkilöstöpolitiikka
- 6) kunnan asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet
- 7) elinympäristön ja alueen elinvoiman kehittäminen

Kuntastrategian toteutumisesta todetaan seuraavat keskeiset nostot:

1. Asukkaat, hyvinvointi, asuminen

Muhoksen kuntastrategiassa tavoitellaan asukasluvun kasvua pitkällä tähtäimellä. Kuluneen kauden aikana tätä ei ollut havaittavissa. Kaavoitus ja rakentaminen ovat pysyneet suurin piirtein ennallaan. Työllisyys on noussut syvimmästä koronakuopasta. Valtuusto päätti 31.5.2021 hankkia elinkeinopalvelut ostopalveluna Humanpolis Oy:ltä.

2. Kunnan hyvinvointijohtaminen

Laaja hyvinvointikertomus on laadittu. Koronapandemia on kasvattamassa mitä ilmeisimmin hoitovelkaa, johon on varauduttava. Pohjois-Pohjanmaan itsehallinnollinen hyvinvointialue vastaa 1.1.2023 alkaen sosiaali- ja terveystalouden ja pelastustoimen järjestämisestä. Lainsäädäntö tuli voimaan 1.7.2021.

3. Talous

Talouden tasapainottamisohjelma on laadittu ja se on käsitelty toimialoitain. Ohjelmaa on syytä tarkasti noudattaa ja muuttaa tarvittaessa oikeasuuntaisesti. Kunnassa toimivien yritysten nettolisäys on 34 kappaletta. Taloushallinnon ulkoistaminen Monetra Oy:lle on varsin tuore päätös ja siitä syystä vertailukelpoistiedon saaminen on ollut joiltakin osin haastavaa.

4. Kuntalaisten palvelut

Kuntapalveluiden kehittämistyötä on jatkettu ja laadittuja ohjelmia toteutettu sekä päivitetty. Koronapandemian haasteisiin on kyetty vastaamaan, vaikka se on vaikuttanut kuntapalvelujen järjestämiseen moninaisesti. Kunnassa on toteutettu laajoja investointeja, jolla on panostettu palvelutuotannon edellytyksiin.

5. Henkilöstö

Koronapandemia on vaatinut erityisiä ponnisteluja henkilöstöltä. Henkilöstöhallintoa on kehitetty edelleen vuoden 2021 aikana, henkilöstöohjelman laatiminen on aloitettu. Hoitohenkilöstöstä on ollut vajetta ja sijaisia on ollut haastava saada. Työyhteisöissä ovat käytössä vuosittaiset koulutussuunnitelmat.

5 LAUTAKUNNAN HUOMIOT JA ESITYKSET

Kunnan tulee tarkasti noudattaa laadittua talouden tasapainottamisohjelmaa ja tuoda nopeasti ja ennakoivasti valtuuston tietoon merkittävät talouden muutokset.

Kunnan toimintaympäristön merkittävä muutos on meneillään, kun vuoden 2023 alusta sotepalvelut siirtyvät hyvinvointi-alueelle ja toisaalta lomituspalvelut laajenevat. Tästä on hyvä käydä riittävää sidosryhmäkeskustelua ennakoivasti.

ALLEKIRJOITUKSET

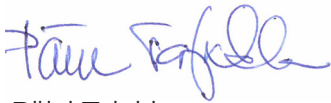
Muhoksella 1.6.2022

Pirkko Mattila
puheenjohtaja

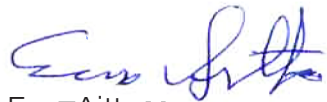
Hannele Repo
varapuheenjohtaja

Päivi Tajakka
jäsen

Risto Nuutinen
jäsen

Eero Aitta
jäsen

muhos[®]

Kasvua ja hyvinvointia kaupungin kupeessa – luonnollisesti Muhoksella